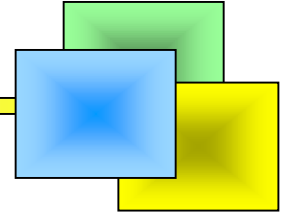

Wykład 2

Funkcja zespolona zmiennej rzeczywistej

---

1. Funkcja zespolona zmiennej rzeczywistej

Definicja:

Jeżeli każdej liczbie rzeczywistej t należącej do pewnego przedziału przyporządkowano liczbę zespoloną $a \leq t \leq b$:

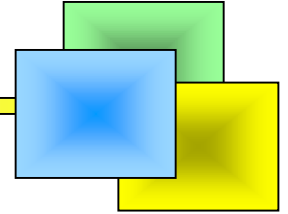
$$z = z(t) = x(t) + iy(t)$$

to mówimy, że została określona funkcja zespolona $z(t)$ zmiennej rzeczywistej t .

Funkcja zespolona zmiennej rzeczywistej

Uwaga:

Równanie powyższe jest równoważne parze równań rzeczywistych tzn.:

$$\begin{cases} x = x(t) \\ y = y(t) \end{cases}, \quad a \leq t \leq b$$

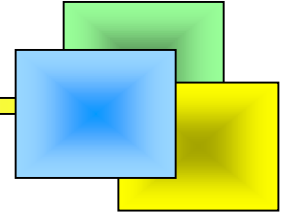
Twierdzenie:

Funkcja zespolona $z(t)$ zmiennej rzeczywistej t :

1. ma w punkcie t_0 *granice*: $z(t_0) = x(t_0) + iy(t_0)$,
  2. jest ciągła w punkcie t_0 ,
  3. ma w punkcie t_0 pochodną: $z'(t_0) = x'(t_0) + iy'(t_0)$,
-

Funkcja zespolona zmiennej rzeczywistej

---

4. jest całkowna w przedziale $[a, b]$:

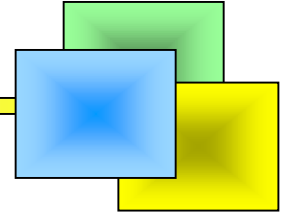
$$\int_a^b z(t) dt = \int_a^b x(t) dt + i \int_a^b y(t) dt$$

wtedy i tylko wtedy, jeżeli *obie funkcje rzeczywiste* $x(t)$, $y(t)$ spełniają warunki:

1. mają granice w punkcie t_0 : $x(t_0)$ i $y(t_0)$,
  2. są ciągłe w punkcie t_0 ,
  3. mają pochodne w punkcie t_0 : $x'(t_0)$ i $y'(t_0)$,
  4. są całkowne w przedziale $[a, b]$.
-

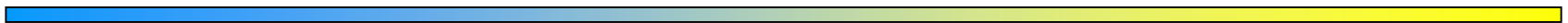
Funkcja zespolona zmiennej rzeczywistej

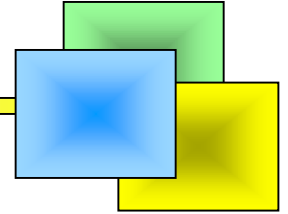
Uwaga:

Różniczkowanie i całkowanie funkcji zespolonej zmiennej rzeczywistej przeprowadzamy stosując te same reguły różniczkowania i całkowania jak dla funkcji rzeczywistych pamiętając o tym, że i jest stałą.

Funkcja zespolona zmiennej zespolonej

---

2. Funkcja zespolona zmiennej zespolonej

Definicja:

Jeżeli każdej liczbie z należącej do pewnego obszaru płaskiego D przyporządkujemy pewną liczbę zespoloną $w = f(z)$ to mówimy, że w zbiorze D została określona funkcja zespolona $f(z)$ zmiennej zespolonej z . Zbiór D nazywamy dziedziną funkcji.

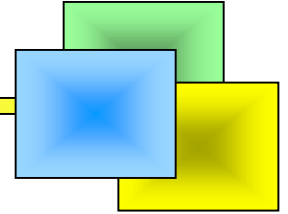
Dla funkcji zespolonej zmiennej zespolonej stosuje się zapis:

$$w = f(x + iy) = u(x, y) + iv(x, y)$$

Funkcja zespolona zmiennej zespolonej

---

gdzie:

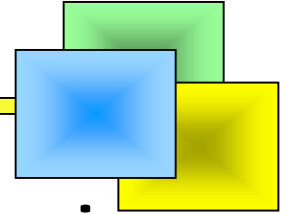
$u(x, y)$ - część rzeczywista funkcji $w = f(z)$,

$v(x, y)$ - część urojona funkcji $w = f(z)$.

Funkcja zespolona zmiennej zespolonej

Pochodna funkcji zespolonej zmiennej zespolonej

Definicja 1:

Pochodną funkcji $w = f(z)$ w punkcie z_0 nazywamy *granice skończoną* (o ile istnieje) następującego wyrażenia

$$\frac{\Delta w}{\Delta z} = \frac{f(z_0 + \Delta z) - f(z_0)}{\Delta z}$$

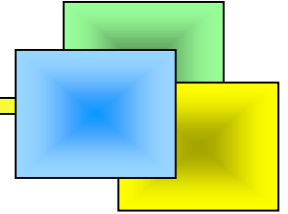
przy założeniu, że przyrost zmiennej niezależnej dąży do zera przez dowolne wartości zespolone $\Delta z = \Delta x + i\Delta y \neq 0$.

Funkcja zespolona zmiennej zespolonej

Pochodną funkcji $f(z)$ w punkcie z_0 obliczamy następująco:

$$f'(z_0) = \lim_{\Delta z \rightarrow 0} \frac{f(z_0 + \Delta z) - f(z_0)}{\Delta z}$$

Uwaga:

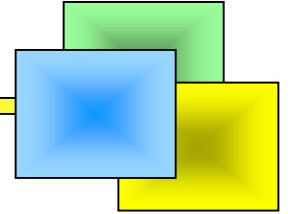
Definicja jest formalnie identyczna z definicją pochodnej funkcji zmiennej rzeczywistej, różnica polega na tym, że przyrost Δz dążąc do zera, może przebiegać dowolne wartości zespolone.

Słuszne są również twierdzenia o pochodnej sumy, różnicy, iloczynu oraz ilorazu funkcji, przy założeniu, że odpowiednie funkcje są różniczkowalne.

Funkcja zespolona zmiennej zespolonej

Twierdzenie 1 (warunek konieczny różniczkowalności):

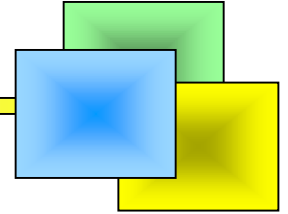
Jeśli funkcja $f(z) = u(x, y) + iv(x, y)$ ma w punkcie $z = x + iy$ pochodną, to:

1. istnieją w tym punkcie pochodne cząstkowe części rzeczywistej $u(x, y)$ oraz urojonej $v(x, y)$,
2. pochodne te spełniają w tym punkcie równania

$$\frac{\partial u}{\partial x} = \frac{\partial v}{\partial y} \quad \frac{\partial u}{\partial y} = -\frac{\partial v}{\partial x}$$

Powyższe równania nazywamy ***warunkami Cauchy'ego – Riemanna***.

Twierdzenie 2 (warunek dostateczny różniczkowalności):

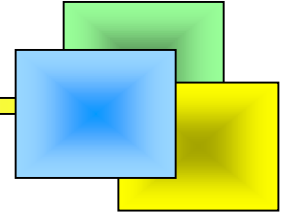
Jeżeli część rzeczywista $u(x, y)$ i urojona $v(x, y)$ funkcji zespolonej $f(z) = u(x, y) + iv(x, y)$ spełniają warunki Cauchy'ego–Riemanna w pewnym obszarze D i jeżeli ponadto pochodne cząstkowe tych funkcji są ciągłe w tym obszarze, to funkcja $f(z) = u + iv$ ma w każdym punkcie $z = x + iy$ tego obszaru pochodną:

$$f'(z) = \frac{\partial u}{\partial x} + i \frac{\partial v}{\partial x} = \frac{1}{i} \left(\frac{\partial u}{\partial y} + i \frac{\partial v}{\partial y} \right)$$

Funkcja zespolona zmiennej zespolonej

Definicja 2:

Mówimy, że funkcja $f(z)$ jest *holomorficzna* w pewnym obszarze D , jeżeli jest *holomorficzna* w *każdym* punkcie tego obszaru.

Definicja 3:

Funkcja $f(z)$ jest *holomorficzna* w punkcie z_0 , jeżeli jest różniczkowalna w danym punkcie z_0 i w pewnym jego otoczeniu.
